

تخمین بهینه متغیرهای حالت مخدوش با نویز رنگی یک سیستم دینامیکی با استفاده از فیلتر ترکیبی کالمن/اچ-بینهایت

مجتبی معصوم نژاد^۱، محسن نهالله کاه^۲، علی جمالی^{۳*}، نادر نریمان زاده^۴

۱- دانشجوی دکترا مهندسی مکانیک، دانشگاه گیلان، رشت

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک، دانشگاه گیلان، رشت

۳- استادیار مهندسی مکانیک، دانشگاه گیلان، رشت

۴- استاد مهندسی مکانیک، دانشگاه گیلان، رشت

* رشت صندوق پستی ۳۷۵۶، ali.jamali@guilan.ac.ir

چکیده

مسئله تخمین متغیرهای حالت مدل دینامیکی سیستم یکی از موضوعات مورد علاقه مهندسان کنترل است. فیلترهای کالمن، اچ-بینهایت و فیلتر ترکیبی کالمن اچ-بینهایت از جمله متداول ترین فیلترهایی هستند که برای تخمین متغیرهای حالت مخدوش با نویزهای گوسی و سفید کاربرد دارند. چنانچه نویزهای فرایند یا اندازه‌گیری رنگی باشد، فیلترهای مذکور دارای عملکردی در حد مطلوب نخواهد بود. در این مقاله، روش بهینه‌سازی چند هدفی (الگوریتم ژنتیک چند هدفی) برای طراحی فیلتر ترکیبی کالمن اچ-بینهایت در شرایطی مورد استفاده قرار گرفته است که متغیرهای حالت سیستم دینامیکی با نویزهای رنگی بر تحلیل اثر نویزهای رنگی بر تخمین متغیرهای حالت یک آونگ وارون از روش افزایش بعد متغیر حالت استفاده شده است و با استفاده از الگوریتم ژنتیک چند هدفی، نموادر نقاط پارتو غیر برتر از دید هر دوتابع هدف فیلترهای کالمن و اچ-بینهایت حاصل شده است. شبیه‌سازی برای یک آونگ وارون بیانگر این موضوع است که استفاده از روش پیشنهادی می‌تواند سبب بهمود قابل ملاحظه‌ای در عملکرد فیلترهای کالمن و اچ-بینهایت در شرایط وجود نویز رنگی شود. همچنین با استفاده از روش پیشنهادی می‌توان از ویزکی‌های مثبت هر دو فیلتر کالمن و اچ-بینهایت بطور همزمان بهره بردار، به گونه‌ای که در نقطه مصالحة طراحی در شرایط وجود نویز رنگی مقادیر توابع میانگین مجنوز مریعات خطاهای تخمین و حد بالای خطاهای تخمین کمینه شوند.

اطلاعات مقاله

مقاله پژوهشی کامل

دریافت: ۲۷ آبان ۱۳۹۲

پذیرش: ۲۲ بهمن ۱۳۹۲

ارائه در سایت: ۰۹ مهر ۱۳۹۳

کلید واژگان:

فیلتر ترکیبی کالمن اچ-بینهایت

نویز رنگی

بهینه‌سازی چند هدفی

Optimal state estimation of a dynamical system corrupted with colored noises using Mixed Kalman/H-infinity filter

Mojtaba Masoumnezhad, Mohsen Nahaleh-kah, Ali Jamali*, Nader Nariman-zadeh

Department of Mechanical Engineering, University of Guilan, Rasht, Iran.

* P. O. B. 3756 Rasht, Iran, ali.jamali@guilan.ac.ir

ARTICLE INFORMATION

Original Research Paper

Received 18 November 2013

Accepted 11 February 2014

Available Online 01 October 2014

Keywords:

Inverted Pendulum, Mixed Kalman/H-infinity, Color Noise, Multi-objective Optimization.

ABSTRACT

Control engineers are interested in state estimation problems as one of the most interesting subject. In this way, Kalman filter, H-infinity, and Mixed Kalman/H-infinity filter are the most widely used filters for state estimation of the discrete linear dynamical system corrupted with Gaussian and white noises. These filters will be, however, suboptimal for state estimation when the process noise and/or measurement noise are color noises. In this paper, a multi-objective Pareto optimization(multi-objective genetic algorithm) approach is presented for the design of combined Kalman/H-infinity filters to estimate states corrupted with color noises. In this way, a state augmentation procedure is used to analyze the effect of the colored noises on states estimation of an inverted pendulum. Some Pareto curves are then obtained to compromise between the Kalman and H-infinity filters. It is shown that the use of such approach can evidently improve the effectiveness of the filters when the color noises are significant. Therefore, by using the proposed approach, we can employ the advantages of both Kalman and H-infinity filters simultaneously to minimize both the mean of squared errors and the upper bounds limit of estimation errors.

زمانی استفاده می‌شود که نتوان تمام متغیرهای حالت را به کمک اندازه‌گیری استخراج نمود. از معروف‌ترین این تخمین‌گرها می‌توان به تخمین‌گر حداقل مریعات^۱، حداقل مریعات بازگشتی^۲، حداقل مریعات عمومی^۲ و حداقل مریعات

۱- مقدمه

فیلترهای تخمین متغیرهای حالت^۱ ابزاری مهم و کارآمد در سیستم‌های است که مدل ریاضی سیستم به کمک ورودی‌ها و خروجی‌ها تعیین می‌شود و

2- Least Squares

1- State Estimation

Please cite this article using:

M. Masoumnezhad, M. Nahaleh-kah, A. Jamali, N. Nariman-zadeh, Optimal state estimation of a dynamical system corrupted with colored noises using Mixed Kalman/H-infinity filter, *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 14, No. 12, pp. 67-74, 2014 (In Persian)

برای ارجاع به این مقاله از عبارت ذیل استفاده نمایید:

هدفی طراحی بهینه‌ای همزمان میانگین محدود مریعات خطای تخمین و حد بالای فیلتر اج-پیهنهایت در شرایط وجود نویز رنگی در داده‌های اندازه‌گیری شده مدنظر است. الگوریتم فیلتر ترکیبی کالمن/اج-پیهنهایت بر روی مدل خطی زمان گستته یک آونگ وارون مورد استفاده قرار گرفته و نقاط پارتو بهینه غیربرتر استخراج و مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

2- تعریف مسئله

2-1- معادلات سیستم

سیستم مورد بررسی آونگ وارون خطی سازی شده حول راستای قائم آونگ می‌باشد که معادلات حرکتی زمان گستته آن در فضای حالت به صورت معادلات (1) تا (3) است.

$$x_k = Fx_{k-1} + Gu_{k-1} + w_{k-1} \quad (1)$$

$$y_k = Hx_k + v_k \quad (2)$$

$$v_k = \Psi v_{k-1} + \varepsilon_{k-1} \quad (3)$$

که $x_k \in \mathbb{R}^n$ بردار متغیر حالت و $y_k \in \mathbb{R}^m$ بردار اندازه‌گیری، w_k نویز سفید سیستم با ماتریس کوواریانس و نویز رنگی اندازه‌گیری است. u_k نیروی کنترلی اعمالی وارد به ارایه است که توسط کنترلر از نوع جایده‌ی قطب ^{۱۰} تولید می‌شود. در حالت کلی نویز رنگی به کمک عبور نویز سفید از یک سیستم دینامیکی حاصل می‌شود [14] که در اینجا توسط یک رابطه خطی تعیین می‌شود. Ψ ماتریس انتقال نویز اندازه‌گیری و ε_k نویز سفید با میانگین صفر، کوواریانس $Q_{\varepsilon k}$ و مستقل از w_k است.

2-2- اصلاح نویز رنگی

یکی از روش‌های مرسوم برای تحلیل سیستم‌های دارای نویز رنگی روش افزایش بعد متغیر حالت^{۱۱} است [14,9,5]. در این روش سیستم اصلی با افزایش بعد در متغیرهای آن به سیستمی با نویز سفید تبدیل می‌شود. با توجه به اینکه نویز اندازه‌گیری رنگی است، بردار متغیر حالت با بردار نویز اندازه‌گیری در یک بردار جدید ادغام می‌شود (روابط ۵, ۴):

$$\begin{bmatrix} x_k \\ v_k \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} F_{k-1} & 0 \\ 0 & \Psi_{k-1} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_{k-1} \\ v_{k-1} \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} w_{k-1} \\ \varepsilon_{k-1} \end{bmatrix} \quad (4)$$

$$y_k = \begin{bmatrix} H_k & I \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_k \\ v_k \end{bmatrix} + 0 \quad (5)$$

با انجام یک تغییر متغیر معادلات (4) و (5) به فرم معادلات (6) و (7) تبدیل خواهد شد.

$$x'_k = F'_{k-1}x'_{k-1} + w'_{k-1} \quad (6)$$

$$y'_k = H'_k x'_k + v'_k \quad (7)$$

که در این روابط ماتریس‌ها به صورت معادله (8) می‌باشند.

$$x'_k = \begin{bmatrix} x_k \\ v_k \end{bmatrix}, \quad w'_{k-1} = \begin{bmatrix} w_{k-1} \\ \varepsilon_{k-1} \end{bmatrix}, \quad F'_{k-1} = \begin{bmatrix} F_{k-1} & 0 \\ 0 & \Psi_{k-1} \end{bmatrix}$$

$$H'_k = \begin{bmatrix} H_k & I \end{bmatrix}, \quad v'_k = 0 \quad (8)$$

با اعمال تغییر متغیر، سیستم دارای نویز رنگی به سیستمی جدید با نویز سفید و متغیرهای حالت و ماتریس‌های خطی جدید تبدیل شده که مقدار

10- Pole Placement
11- State Augmentation

میانگین^۳ اشاره کرد [1].

یکی از چالش‌های پیش روی هر سیستم کنترلی وجود نویز است که منشأ آن عواملی همچون نویز داخل سیستم یا دستگاه‌های اندازه‌گیری است. این موضوع موجب کاهش دقت یا عدم کارایی کنترل می‌شود. معمولاً انواع نویزهای موجود ناشی از خطاهای مشاهده، خطاهای عملکرد، دقت سنسورها و غیره است [2]. اصطلاح نویز سفید^۴ به نویزی اطلاق می‌شود که مقدار آن در هر زمان مستقل از زمان‌های قبل از خود است. در کل این نوع نویز حالتی ایده‌آل است و معمولاً در سیستم‌های دارای نویز ناچیز چنین ویژگی وجود دارد. از طرفی دیگر به نویزی که مقدار آن تابعی از مقادیر قبل از خود است، نویز رنگی^۵ گفته می‌شود. سیستم‌های شبیه‌سازی شده با نویز رنگی از نظر فیزیکی بسیار قابل اطمینان هستند و مطالعات انجام شده صحبت این موضوع را نشان می‌دهند [3]. گاهی اوقات برای کاهش پیچیدگی محاسباتی فیلتر، نویز رنگی را همانند نویز سفید در نظر گرفته که در این حالت دقت فیلتر بسیار کاهش می‌یابد [4].

فیلتر کالمن^۶ یک فیلتر بازگشته کارآمد است که متغیرهای حالت یک سیستم دینامیکی را به کمک مجموعه‌ای از اندازه‌گیری‌های غیر مستقیم و مخدوش با نویز تخمین می‌زند [5]. قالب اصلی فیلتر کالمن بر پایه سیستم خطی دارای نویز سفید بنا شده است، به همین دلیل فقط تحت فرضیات محدود کننده خطی بودن سیستم و همچنین سفید و مستقل بودن نویزهای سیستم و اندازه‌گیری بهینه بودن فیلتر کالمن تضمین شده است. بنابراین برای استفاده از فیلتر کالمن باید اطلاعاتی دقیق از ماهیت نویز از جمله میانگین، واریانس و انحراف معیار در دسترس باشد که گاهی اوقات این امر مشکل یا غیر ممکن است.

فیلتر اج-پیهنهایت⁷ نخستین بار در سال 1981 در مهندسی کنترل معرفی شد که هدف اصلی آن حداقل نمودن خطای تخمین در بدترین حالت ممکن است. برخلاف فیلتر کالمن که نیازمند شناخت دقیق از ماهیت نویز است، در فیلتر اج-پیهنهایت به هیچ پیش فرضی از نویزهای سیستم و اندازه-گیری نیاز نمی‌باشد و تنها شرط استفاده از آن متناهی بودن انرژی است. به همین دلیل تخمین فیلتر اج-پیهنهایت از فیلتر کالمن بسیار مقاوم‌تر⁸ است. در سال‌های اخیر استفاده از این فیلتر در زمینه کنترل بسیار مورد توجه قرار گرفته، به خصوص در مواردی که ویژگی‌های آماری نویز نامشخص یا مدل-سازی آن سخت است [6].

بهمنظور دست‌یابی به بهترین ویژگی‌های فیلترهای کالمن و اج-پیهنهایت، باید از فیلتر ترکیبی کالمن/اج-پیهنهایت بهره برد [8,7]. در نتیجه، این فیلتر ترکیبی مقدار بهترین میانگین محدود مریعات خطای تخمین^۹ را از میان تمام تخمین‌های بدترین حالت تخمین خطای تعیین می‌نماید [9] که این منجر به نتایج دقیق‌تری در تخمین پارامترها و متغیرهای حالت شده است [11,10].

عملکرد مناسب فیلتر ترکیبی کالمن/اج-پیهنهایت وابسته به نحوه انتخاب حد بالای طراحی فیلتر توسط طراح و سفید بودن نویزهای سیستم و مشاهده‌گر است [13,12]. در این مقاله با بهره‌گیری از بهینه‌سازی چند

1- Recursive Least Squares

2- General Least Squares

3- Least Mean Squares

4- White Noise

5- Colored Noise

6- Kalman

7- H-infinity

8- Robust

9- Root Mean Square Error

$$V = R + HPH^T + HP \left(\frac{1}{\theta^2} - P \right)^{-1} PH^T \quad (16)$$

2. ماتریس های \hat{F} و K مطابق معادلات (17) و (18) حاصل می شود:

$$K = P_a V^{-1} \quad (17)$$

$$\hat{F} = F - KH \quad (18)$$

3. تخمین گر معادله (12) الگوریتم ترکیبی کالمن / اج - بینهایت را ارضا می کند اگر و فقط اگر \hat{F} پایدار باشد. برای این منظور خطای تخمین باید در محدوده معادله (19) صدق کند:

$$\lim_{k \rightarrow \infty} E(\|x_k - \hat{x}_k\|^2) \leq \text{Tr}(P) \quad (19)$$

هنگامی که $\theta = 0$ (پارامتر محدوده عملکردی است که توسط طراح تعیین می شود) است، الگوریتم مذکور به فیلتر کالمن کاهش می باید. هرچه مقدار θ بزرگتر شود، عملکرد فیلتر از فیلتر کالمن فاصله گرفته و به عملکرد فیلتر اج - بینهایت نزدیکتر می شود. به عبارتی دیگر مقدار میانگین محدود مریعات خطای تخمین (تابع هدف فیلتر اج - بینهایت) کاهش می باید. از این رو بدترین حالت ممکن (تابع هدف فیلتر اج - بینهایت) کاهش می باید. از این رو لازم است مقداری بهینه برای θ در نظر گرفته شود تا در بهترین حالت از ویژگی های مثبت هر دو فیلتر بهره برد.

3- بهینه سازی

یکی از روش های معمول بهینه سازی، استفاده از مشتق تابع هدف است که به دلایل همچون عدم توانایی بیان تابع هدف به شکل صریح، مشتق پذیر نبودن تابع هدف، گیر افتادن در نقاط اکسترم محلی و غیره زمینه کاربرد محدودی دارند. به دلیل این نارسانایی ها روش های تکامل تدریجی از جمله الگوریتم ژنتیک امروزه مورد توجه بسیاری از محققان قرار گرفته است. الگوریتم ژنتیک برخلاف روش های مبتنی بر مشتق، به جای استفاده از مشتق توابع هدف، از مقادیر تابع هدف به طور مستقیم استفاده می کند که بنابراین مشکل مشتق پذیر بودن تابع هدف از بین می رود. از طرف دیگر چون این روش جستجو را با مجموعه ای از نقاط (جمعیت اولیه) شروع می کند، احتمال گیرافتدان در نقاط اکسترم محلی بسیار کاهش می باید.

در اکثر مسائل طبیعی از جمله مسائل کنترلی در نظر گرفتن چند تابع هدف نیاز است و عموماً این توابع هدف (همانند وزن کمتر و استحکام بیشتر در سازه ها) در مقابل با یکدیگر قرار دارند. برای حل بهینه چنین مسائلی باید از بهینه سازی چند هدفی بهره برد. بهینه سازی چند هدفی که اغلب بهینه سازی چند معیاری یا بهینه سازی برداری نامیده می شود، یافتن برداری است از متغیرهای تضمیم گیری که ارضا کننده قیود است و تمام توابع هدف را بهینه نماید [17]. در مسائل بهینه سازی چند هدفی نمی توان نقطه ای را یافت که همزمان تمامی توابع هدف را اکسترم کند؛ بنابراین مجموعه ای از نقاط بهینه غیر برتر تحت عنوان نقاط پارتی¹ به عنوان پاسخ مسئله ارائه می شود و در صورت لزوم طرح نقطه ای را از میان آنها برای طراحی انتخاب می کند [18].

یکی از روش های بهینه سازی چند هدفی که عموماً در مسائل دو هدفی استفاده می شود، الگوریتم NSGA II² است. روند کلی الگوریتم NSGA II در شکل 1 مشاهده می شود. ابتدا تعداد N جمعیت اولیه به صورت تصادفی تولید می شود (P_i)، سپس با استفاده از عملگرهای ژنتیکی جابجایی³ و

نویز اندازه گیری آن صفر است و کوواریانس نویز سیستم برابر با معادله (9) است.

$$E(W_k' W_k'^T) = \begin{bmatrix} Q_k & 0 \\ 0 & Q_{ek} \end{bmatrix} \quad (9)$$

3- الگوریتم ترکیبی کالمن / اج - بینهایت

3-1- الگوریتم فیلتر

فیلتر کالمن یک الگوریتم پردازش اطلاعات بازگشتی است که تخمین بهینه متغیر حالت سیستم را از میان اختشاشات با کوواریانس معلوم ارائه می دهد. این فیلتر هنگامی بهینه است که شناخت دقیق از ماهیت نویز سیستم و اندازه گیری در دست باشد [15]. از طرفی دیگر در دهه های اخیر فیلتر اج - بینهایت توجه بسیاری از محققان را در مسائل مهندسی به خود جلب کرده است و برخلاف فیلتر کالمن، به هیچ پیش فرضی از ماهیت نویز نیاز ندارد و تنها می بایست محدوده انرژی متناهی باشد. در اصل فیلتر کالمن میانگین محدود مریعات خطای تخمین را کمینه می کند و از این رو از فیلتر کالمن بسیار مقاومتر است [16]. در [9] به منظور ترکیب بهترین ویژگی فیلتر کالمن و بهترین ویژگی فیلتر اج - بینهایت، الگوریتم ترکیبی کالمن / اج - بینهایت ارائه شده است. تابع هدف در فیلتر کالمن و اج - بینهایت به ترتیب توسط تابع هدف نشان داده شده در معادلات (10) و (11) تعیین می شود.

$$J_2 = \lim_{N \rightarrow \infty} \sum_{k=0}^N E(\|x_k - \hat{x}_k\|^2) \quad (10)$$

$$J_\infty = \lim_{N \rightarrow \infty} \max_{x_0, w_k, v_k} \frac{\sum_{k=0}^N E(\|x_k - \hat{x}_k\|^2)}{\|x(0) - \hat{x}(0)\|_{P_0^{-1}}^2 + \sum_{k=0}^N (\|w_k\|_{Q_k^{-1}}^2 + \|v_k\|_{R_k^{-1}}^2)} \quad (11)$$

برای اینکه در معادلات سیستم هر دو تابع هدف منظور شود، باید از معادله (12) مقدار \hat{x}_{k+1} را با در نظر گرفتن شرایط مربوطه بدست آورد.

$$\hat{x}_{k+1} = \hat{F}_k x_k + K y_k \quad (12)$$

الف) ماتریس باید پایدار باشد.

ب) تابع هدف فیلتر اج - بینهایت توسط محدوده انرژی نشان داده شده در معادله (13) محدود شود.

$$J_\infty < \frac{1}{\theta} \quad (13)$$

ج) در میان تخمین گرهایی که دو شرط بالا را اگنا می کنند، الگوریتم تابع هدف کالمن (J_2) را کمینه می کند [9].

با در نظر گرفتن این شرایط در حل مسئله، کمترین مقدار میانگین محدود مریعات خطای تخمین در میان تمام تخمین گرهایی که بدترین خطای تخمین را محدود می کند، حاصل می شود. روند حل فیلتر ترکیبی کالمن / اج - بینهایت به صورت معادلات (14) تا (18) است:

1 در هر مرحله ماتریس مثبت معین P که معادله ریکاتی (14) را ارضا می کند، پیدا می شود:

$$P = FPF^T + Q + FP \left(\frac{1}{\theta^2} - P \right)^{-1} PF^T - P_a V^{-1} P_a^T \quad (14)$$

$$P_a = FPH^T + FP \left(\frac{1}{\theta^2} - P \right)^{-1} PH^T \quad (15)$$

ماتریس‌های خطی سیستم به صورت معادلات (20) تا (22) حاصل می‌شود.

$$F = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -B & -mg & 0 \\ 0 & M & M & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & B & (M+m)g & 0 \\ 0 & MI & M & 0 \end{bmatrix} \quad (20)$$

$$G_u = \begin{bmatrix} 0 & \frac{1}{M} & 0 & \frac{-1}{ML} \end{bmatrix}^T \quad (21)$$

$$H = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \quad (22)$$

بردار متغیر حالت شامل مکان اربه، سرعت خطی اربه، زاویه آونگ و سرعت زاویه‌ای آونگ و بردار اندازه‌گیری شامل مکان اربه و زاویه آونگ به صورت معادله (23) تعریف می‌شود.

$$x = [d \quad \dot{d} \quad \alpha \quad \dot{\alpha}]^T, y = [d \quad \alpha]^T \quad (23)$$

همچنین ویژگی‌های هندسی و فیزیکی اربه و آونگ وارون مورد نظر در جدول 1 ذکر شده است.

نویزهای سیستم و مشاهده گر به صورت نرمال⁴ فرض شده‌اند که مقادیر انحراف معیار و کوواریانس آنها توسط معادله (24) بیان می‌شود.

$$\sigma_w = 0.04, Q = \sigma_w^2 \times I_n, w \sim N(0, Q), \sigma_e = 0.24$$

$$Q_e = \sigma_e^2 \times I_m, \varepsilon \sim N(0, Q_e), \psi = \zeta \times I_m \quad (24)$$

لازم به ذکر است که ضریب نویز رنگی (ζ)، میزان رنگی بودن نویز را نشان می‌دهد که مقادیر بین صفر و یک را می‌پذیرد [9]. برای مقدار صفر، نویز حاصل معادل نویز سفید است و هرچه این مقدار به یک نزدیکتر شود، میزان رنگی بودن نویز افزایش می‌یابد. در اصل ضریبی است که وابستگی نویز اندازه‌گیری را به مقدار آن در زمان قبل تبیین می‌کند. برای اصلاح رنگی بودن نویز و تبدیل آن به نویز سفید روش افزایش بعد متغیر حالت اعمال می‌شود و در نتیجه آن معادلات سیستم جدید با نویز سفید همانند معادلات (4) و (5) پدست می‌آید.

همچنین برای کنترل آونگ وارون از روش کنترلی جایدهی قطب استفاده شده است که قطب‌های مورد نظر به صورت معادله (25) در نظر گرفته شده است. البته این مقادیر تاثیری در روند مسئله ندارد. چون در الگوریتم پیشنهادی محدودیتی در مورد کنترل وجود ندارد.

$$D = [-1.5 + 0.5i \quad -1.5 - 0.5i \quad -0.5 + i \quad -0.5 - i] \quad (25)$$

پاسخ الگوریتم حاصل به ازای مقادیر مختلف پارامتر θ رفتار مختلفی خواهد داشت که اگر این مقدار به سمت صفر میل کند، پاسخی مشابه فیلتر کالمن حاصل می‌گردد و هرچه این مقدار افزایش یابد، عملکرد فیلتر از نظر فیلتر

عنوان پارامتر	مقدار پارامتر
$m = 0.2\text{kg}$	جرم پاندول
$l = 0.1\text{m}$	طول پاندول
$M = 1\text{kg}$	جرم اربه
$B = 0.1$	ضریب اصطکاک
$g = 9.81\text{ms}^{-2}$	شتاب گرانش

4- Normal

جеш¹ جمعیت جدید O_t تولید می‌شود [19].

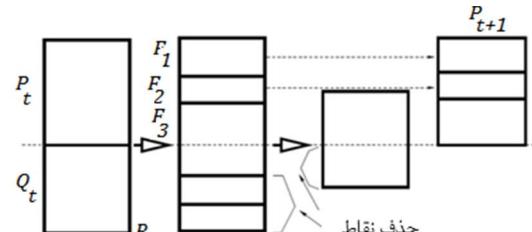
کل کروموزوم‌های بدست آمده جبهه‌بندی² می‌شوند. در این مرحله کروموزوم‌هایی که از نظر هر دوتابع هدف برتری نسبت به هم ندارند در یک جبهه قرار می‌گیرند. سپس برای رعایت ثبات در تعداد جمعیت اولیه، با استفاده از معیار شلوغی (CDA) کروموزوم‌هایی که در نزدیکی یکدیگر قرار می‌گیرند حذف می‌شوند (نحوه محاسبه معیار شلوغی در شکل 2 مشاهده می‌شود). این روند تکرار می‌شود تا سیر تکامل تدریجی حاصل شود [20].

در حل مسئله به کمک این روش، مقدار θ به عنوان متغیر طراحی و محدوده انرژی فیلتر اچ-بینهایت و خطای کالمن به عنوان توابع هدف در نظر گرفته می‌شود. در نتیجه اعمال بهینه‌سازی چند هدفی NSGA II نمودار پارتو نقاط غیر برتر حاصل می‌شود که به کمک این نمودار نقطه مصالحه طراحی θ ، از دید هر دوتابع هدف انتخاب می‌شود.

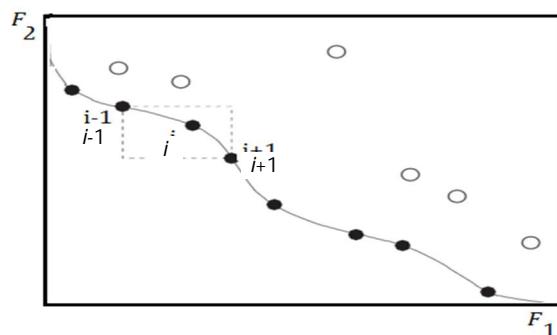
4- شبیه‌سازی

معادله خطی شده زمان گستته سیستم آونگ وارون که در شکل 3 مشاهده می‌شود، توسط معادلات (1) و (2) بیان می‌شود.

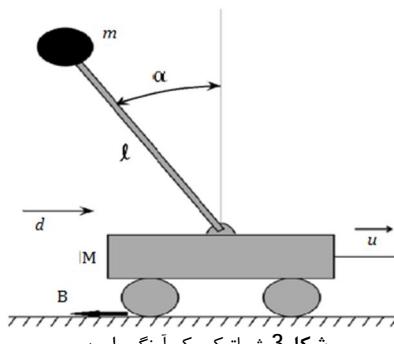
طبقه‌بندی بر اساس معیار شلوغی طبقه‌بندی غیر برتر جمعیت

شکل 1 روش عملکرد NSGA II

شکل 2 نحوه محاسبه معیار شلوغی (CDA)³

شکل 3 شماتیک یک آونگ وارون

1- Mutation

2- Front

3- Crowding Distance Assignment

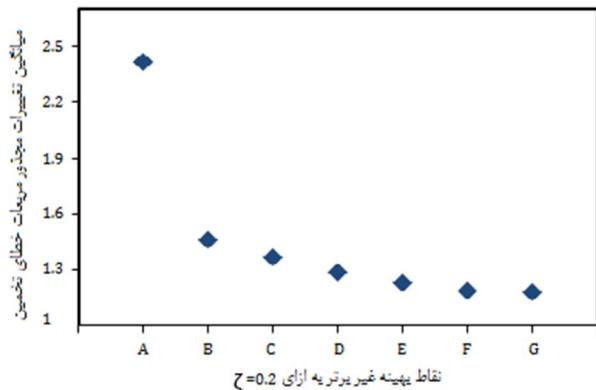
جدول 2 مقادیر میانگین و واریانس میانگین مجذور مربعات خطای تخمین به ازای $\theta = 0.2$

واریانس	میانگین	θ	نقطه
0/01867864	2/41449231	0/9777688	A
0/03513168	1/45321449	0/804135	B
0/03745576	1/3644559	0/716293	C
0/04261969	1/27944947	0/691815	D
0/04500581	1/22822142	0/632101	E
0/0496816	1/18541331	0/604181	F
0/05966147	1/17606736	0/564785	G

تایید می‌کند زیرا تعییر واریانس نویزها پراکندگی کمتری در مقدار مجذور مربعات خطای تخمین حاصل شده ایجاد نموده‌اند و به همین دلیل فیلتر طراحی شده بر اساس پارامتر مربوط به نقطه A مقاوم‌تر است. نمودار میانگین این مقادیر در شکل 5 و نمودار تعییر واریانس مقادیر میانگین تعییرات مجذور مربعات خطای تخمین در شکل 6 برای نقاط منتخب از نمودار پارتو نشان داده شده در شکل 4 ترسیم شده است. همان‌گونه که قبلاً ذکر شد تمامی نقاط پارتو نسبت به یکدیگر غیر برتر می‌باشند به این معنی که بهبود در یکی از توابع هدف باعث بدتر شدن مقدار تابع هدف دیگر می‌شود. طراح می‌تواند بر اساس مصالحه بین توابع هدف یکی از این نقاط را انتخاب نماید. لازم به ذکر است که تمامی این نقاط دارای عملکرد بهینه‌ای از دید هر دو تابع هدف هستند. طراح بر اساس اهمیتی که برای هر کدام از توابع هدف در نظر می‌گیرد می‌تواند یکی از این نقاط را انتخاب کند. با توجه به شکل‌های 5 و 6، نقطه D را می‌توان به عنوان نقطه مصالحه طراحی انتخاب کرد. دلیل انتخاب نقطه D این است که نقطه D نسبت به هر یک از نقاط بهینه تک هدفی A و G به ترتیب بیشترین تعییرات را نسبت به یک تابع هدف با کمترین تعییرات در مقدار تابع هدف دیگر دارد.

4- ضریب نویز رنگی برابر 0/4

با افزایش مقدار ضریب نویز رنگی به مقدار 0/5 میزان وابستگی نویز اندازه-گیری به مقدار قبلی خود (رنگی تر شدن نویز) بیشتر می‌شود که با انجام فرایند بهینه‌سازی با استفاده از الگوریتم بهینه سازی چند هدفی II NSGA II، نمودار پارتو نقاط بهینه غیربرتر آن همانند شکل 7 حاصل شده است. همانند مرحله قبل هفت نقطه از نمودار انتخاب می‌شود که مقاوم بودن فیلترهای حاصل شده به ازای این هفت مقدار مختلف به کمک 500 مقدار تصادفی با توزیع گوسی مشابه بخش 4-4 برای واریانس و میانگین نویز سیستم و اندازه‌گیری سنجیده شده است.

شکل 5 نمودار میانگین تعییرات مجذور مربعات خطای تخمین برای $\theta = 0.2$

اج-بینهایت مقاوم‌تر و خطای کالمن بیشتر خواهد شد. از این رو برای بهینه نمودن فیلتر مذکور از روش بهینه‌سازی چند هدفی NSGA II استفاده می‌شود که پارامتر θ به عنوان متغیر طراحی و توابع میانگین مجذور مربعات خطای تخمین فیلتر کالمن و محدوده انرژی تابع هدف فیلتر اج-بینهایت (θ^{-1}) به عنوان توابع هدف در نظر گرفته می‌شود.

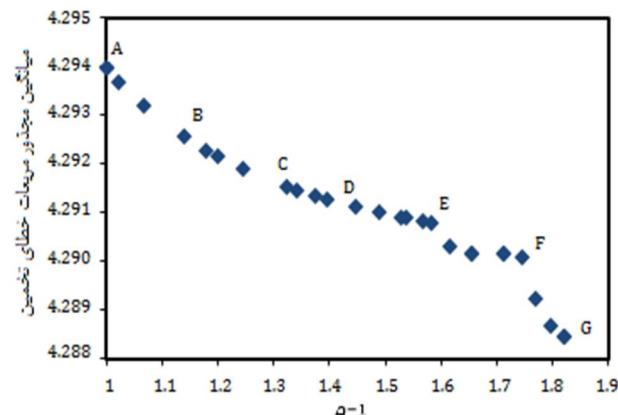
پارامترهای الگوریتم NSGA II نیز بدین صورت در نظر گرفته می‌شود: طول جمعیت برابر 400 نسل تکامل جمعیت، ضریب عملگر پیوند و جهش به ترتیب برابر 0/9 و 0/1 انتخاب شده است. در ادامه شبیه‌سازی برای مقادیر 0/5 و 0/2 ضریب نویز رنگی انجام شده است.

4- ضریب نویز رنگی برابر 0/2

در ابتدا ضریب نویز رنگی (0/2) معادل 0/2 در نظر گرفته شده و بهینه‌سازی در این شرایط اعمال می‌شود. در نتیجه نمودار نقاط بهینه غیر برتر همانند شکل 4 حاصل می‌شود. نقاط نزدیک به محور قائم نقاطی هستند که از نظر فیلتر اج-بینهایت عملکرد مناسبی دارند؛ چون تابع هدف فیلتر در این حالت را محدودتر می‌کند. از طرفی برای این نقاط خطای فیلتر کالمن به نسبت از سایر نقاط بیشتر است. هر چه نقاط بهینه غیر برتر از محور قائم دورتر و به محور افقی نزدیک‌تر شوند، عملکرد فیلتر اج-بینهایت به دلیل گسترش بیشتر محدوده تابع هدف کاهش می‌یابد و در عوض به علت کاهش خطای فیلتر کالمن، عملکرد فیلتر کالمن بهبود می‌یابد. نقاط میانی نویز به تناسب محل قرارگیری از شرایطی میانی برخوردار هستند. از میان تمام نقاط بهینه غیر برتر حاصله هفت نقطه به عنوان نماینده که از نظر هر دو فیلتر دارای ویژگی-های متفاوتی هستند انتخاب می‌شوند. تاثیر تعییر واریانس نویزهای سیستم و اندازه‌گیری بر روی این نقاط مطالعه می‌شود که در اصل میزان شناخت از ماهیت نویز و مقدار ریسک‌پذیری آن که توسط معادله (24) در نظر گرفته شده بود، در این بررسی سنجیده می‌شود.

مقدار میانگین و واریانس میانگین مجذور مربعات خطای تخمین در جدول 2 با استفاده از 500 مقدار تصادفی که برای میانگین نویز سیستم (0/5) و میانگین نویز اندازه‌گیری (0/6) تولید می‌شود محاسبه می‌شود.

همان‌طور که ذکر شد نقطه A در مقایسه با نقطه G از نظر فیلتر اج-بینهایت بهتر و از نظر فیلتر کالمن ضعیفتر است و به همین سبب میانگین مجذور مربعات خطای تخمین حاصل شده برای نقطه A در مقایسه با نقطه G بزرگ‌تر هستند، چون برای این نقطه فیلتر کالمن عملکرد ضعیفتری دارد. از طرف دیگر واریانس این مقادیر برای نقطه A در مقایسه با نقطه G کمتر است که این مطلب مقاوم بودن نقطه A را در مواجهه با نویزهای مدل و مشاهده‌گر

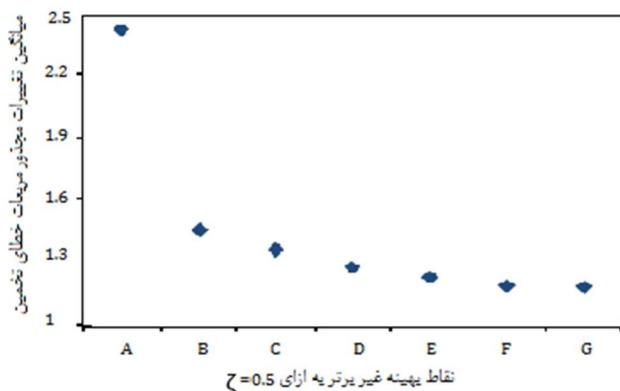

شکل 4 نمودار نقاط بهینه غیر برتر به ازای $\theta = 0.2$

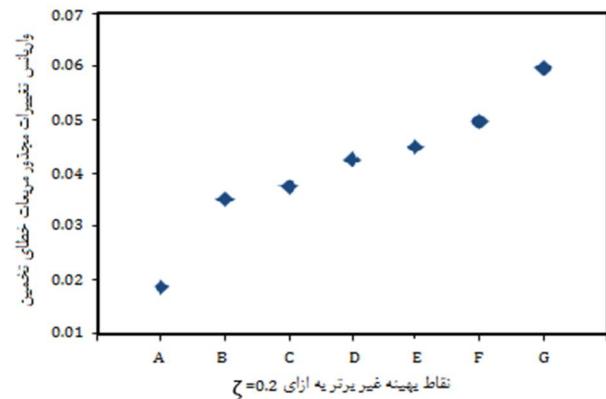
رنگی را تا مقدار ۰/۹ افزایش داده که شدت رنگی بودن نویز در این حالت از دو حالت قبل بیشتر است. با طی روند مشابه برای حل مسأله و اعمال بهینه‌سازی، نمودار پارتو نقطه بهینه غیر برتر به صورت شکل ۱۰ حاصل شده است.

با انتخاب هفت نقطه متمایز از این نمودار، با در نظر گرفتن ۵۰۰ مقدار تصادفی برای واریانس نویز سیستم و اندازه‌گیری، مقاوم بودن این هفت نقطه انتخابی بررسی شده است که نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است. همانند مراحل قبل، ۵۰۰ مقدار تصادفی براساس میانگین نویز سیستم و میانگین نویز اندازه‌گیری σ_w تولید شده است.

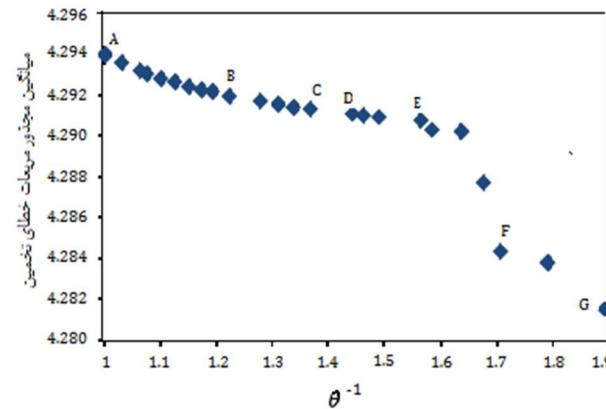
روندهای تغییرات با حرکت از نقطه A به سمت نقطه G مانند دو حالت قبلی است. واریانس و میانگین تغییرات مذکور خطای نقاط برای ۵۰۰ مقدار تصادفی تولید شده برای σ_w و در شکل‌های ۱۱ و ۱۲ مشاهده می‌شود.

شکل ۸ نمودار میانگین تغییرات مذکور مریعات خطای تخمین به ازای $\zeta=0.5$

شکل ۶ نمودار واریانس تغییرات مذکور مریعات خطای تخمین برای $\zeta=0.2$

شکل ۷ نمودار نقاط بهینه غیر برتر به ازای $\zeta=0.5$

در حرکت از نقطه A به سمت نقطه G در جدول ۳ میانگین مقادیر میانگین مذکور مریعات خطای تخمین کاهش می‌یابد زیرا فیلتر حاصل از نقطه G از نظر فیلتر کالمن عملکرد بهتری دارد. از طرف دیگر واریانس خطاهای از نقطه A تا نقطه G سیری صعودی دارند که این مطلب کاهش مقاوم بودن را تایید می‌کند. با وجود اینکه مقادیر میانگین مذکور مریعات خطای تخمین برای نقطه A بزرگتری دارند، ولی پراکنده‌گی کمتری دارند و با تغییر شناخت طراح از ماهیت نویز مقاومت بیشتری از خود نشان می‌دهد. در شکل‌های ۸ و ۹ میانگین و واریانس تغییرات مذکور مریعات خطای تخمین برای نقاط منتخب نمودار پارتو شکل ۷ رسم شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، نقطه طراحی D می‌تواند نقطه مصالحه طراحی باشد.

۳-۴- ضریب نویز رنگی برابر ۰/۹

به منظور افزایش وابستگی نویز اندازه‌گیری به مقدار قبل خود، ضریب نویز

جدول ۳ مقادیر میانگین و واریانس میانگین مذکور مریعات خطای تخمین به ازای $\zeta=0.5$ داده تصادفی به ازای ۵۰۰

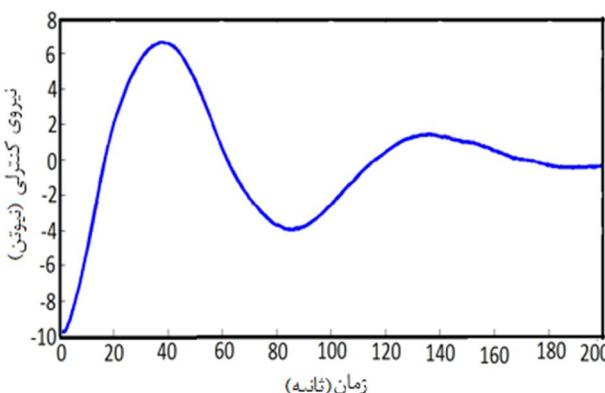
واریانس	میانگین	θ	نقطه
0/01629138	2/282901844	0/979384	A
0/018571334	2/024371489	0/952733	B
0/033986276	1/569829846	0/848947	C
0/037626385	1/399679493	0/77829	D
0/040644962	1/316583923	0/722456	E
0/042930691	1/255632813	0/653612	F
0/043757256	1/252511939	0/640536	G

نخواهد داشت و با انتخاب مقدار θ بهینه فیلتر حاصل پاسخ مناسبی از نظر توابع هدف هر دو فیلتر کالمن و اچ-بینهایت دارد.
در میان نقاط غیر برتر حاصل شده از مقادیر مختلف ضریب نویز رنگی، مقدار θ نقطه C در $0.5 = \gamma$ به عنوان نقطه طراحی در نظر گرفته می‌شود که مقدار آن برابر با ۰/۷۳۰۵۲۱ است.

لازم به توضیح است که برای مقایسه مقدار میانگین مجذور مربعات خطای تخمین، نیروی کنترلی یکسانی مطابق با معادله (۲۵) اعمال شده است که بتوان تغییرات میانگین مجذور مربعات خطای تخمین را در حضور اعمال نیروی کنترلی یکسان بررسی نمود. این نیروی کنترلی یکسان برای نویزهای رنگی متفاوت در شکل ۱۳ نشان داده است.

همچنین تاثیر عدم لحاظ رنگی بودن نویز بررسی شده است. برای این منظور میانگین مجذور مربعات خطای تخمین برای چند مقدار مختلف نویز رنگی از دو روش محاسبه شده است. در روش اول بدون در نظر گرفتن رنگی بودن نویز، از "فرم استاندارد فیلتر ترکیبی کالمن/اچ-بینهایت" استفاده شده و هیچ اقدام یا تغییری برای اصلاح نویز رنگی اندازه‌گیری صورت نگرفته است. در روش دیگر از روش "افزایش بعد متغیر حالت" بهره برده شده که روند کلی آن پیشتر ذکر شده است. لازم به ذکر است که مقادیر نویز اندازه‌گیری برای تمام فواصل زمانی در هر دو روش دقیقاً یکسان است و تنها تفاوت در نوع روش‌ها است. در جدول ۵ با در نظر گرفتن مقدار θ بهینه طراحی نتایج مشاهده می‌شوند.

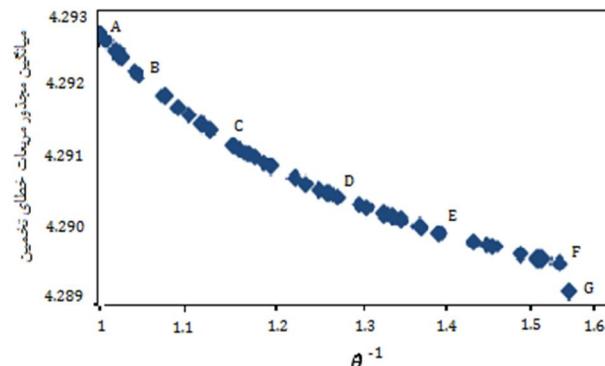
همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود هنگامی که میزان γ صفر است، دو روش اختلاف کمی دارند. ولی هرچه این میزان افزایش می‌یابد، خطای فیلتر استاندارد بسیار بیشتر می‌شود و در سد خطای روش‌ها نیز افزایش می‌یابد. به همین جهت عدم سفید فرض نمودن نویز رنگی برای ساده‌سازی مسئله بسته به ماهیت نویز رنگی خطای زیادی ایجاد می‌نماید و استفاده از روش‌های مرسوم برای کاهش خطای تخمین‌گر بسیار سودمند خواهد بود.

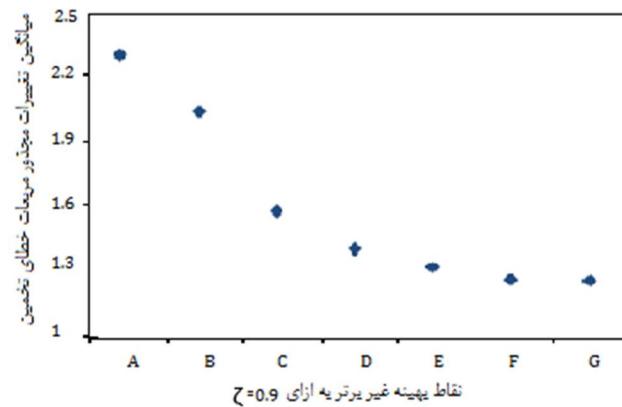
شکل ۱۳ نیروی کنترلی اعمالی یکسان برای مقادیر مختلف ضرایب نویز رنگی

جدول ۵ مقایسه خطای حاصل از سفید فرض نمودن نویز رنگی

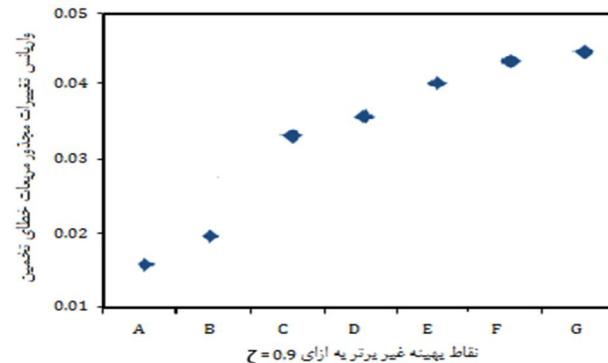
	درصد خطای فیلتر استاندارد	ضریب نویز رنگی	ضریب نویز رنگی
0/624216471	4.2915116002496	4.318299922507	0/0
0/665222356	4.2915074689629	4.320055536074	0/2
0/831649923	4.2914792319035	4.327169315647	0/4
1/350004123	4.2913186136344	4.349251591858	0/6
2/015752164	4.2910874549395	4.377585143184	0/7
12/50465659	4.2903128428847	4.826801730385	0/9

شکل ۱۰ نمودار نقاط بهینه غیر برتر به ازای $\gamma=0.9$

شکل ۱۱ نمودار میانگین تغییرات مجذور مربعات خطای تخمین به ازای $\gamma=0.9$

شکل ۱۲ نمودار واریانس تغییرات مجذور مربعات خطای تخمین به ازای $\gamma=0.9$

4-4- معرفی مقدار مصالحه طراحی

همان‌طور که در قسمت‌های قبلی مشاهده شد، برای سه نویز رنگی متفاوت منحنی پارتو ارائه گردید و نقطه مصالحه طراحی از دید دوتابع هدف مذکور ارائه شد که در هر قسمت نقطه مصالحه دارای مقدار متفاوت بود. در این قسمت هدف انتخاب مقداری از پارامتر θ (شخص عملکرد فیلتر اچ-بینهایت) است که برای تمامی این نویزهای رنگی عملکردی مناسب داشته باشد و به مقدار γ وابسته نباشد. مقدار مصالحه طراحی برای این مقدار باید با در نظر گرفتن تمام مقادیر ضریب نویز رنگی حاصل شود. از این‌رو، این نقطه باید از بین تمامی نقاط غیر برتر نمودارهای پارتو حاصل از مقادیر مختلف ضریب نویز رنگی (که همگی دارای عملکردی مطلوب از نظر هر دو فیلتر می‌باشند) انتخاب شود. با معرفی چنین مقداری کارایی برخط کنترلر بسیار بهبود می‌یابد. زیرا تمام مراحل بهینه‌سازی به صورت غیر برخط می‌گیرد و زمان اجرای این بخش تاثیری در زمان اجرای برخط کنترلر

۷- ماتریس انتقال نویز رنگی

۱۷

۷- مراجع

- [1] B. Ramkumar, M. P. Schoen, F. Lin, Hybrid enhanced continuous tabu search and genetic algorithm for parameter estimation in colored noise environments, *Expert Systems with Applications*, Vol. 38, No. 4, pp. 3009-3917, 2011.
- [2] J. Ding, C. Fan, J. Lin, Auxiliary model based parameter estimation for dual-rate output error systems with colored noise, *Applied Mathematical Modelling*, Vol. 37, No. 6, pp. 4051-4058, 2013.
- [3] X. Zhang, W. Xu, B. Zhou, Mean first-passage time in a bistable system driven by multiplicative and additive colored noises with colored cross-correlation, *Commun Nonlinear Sci Numer Simulat*, Vol. 14, NO. 12, pp. 4220-4225, 2009.
- [4] L. WU, C. MAO, F. LU, X. Lei, Theoretical Analysis on the Filtering Accuracy of the White Noise Equivalence of Colored Measurement Noise, *Procedia Engineering*, Vol. 23, pp. 192-198, 2011.
- [5] M. Geist, O. Pietquin, Kalman filtering & colored noises: the (autoregressive) moving-average case, *proceedings of the IEEE Workshop on Machine Learning Algorithms, Systems and Applications(MLASA 2011)*, 2011 .
- [6] A. Giremus, E. Grivel, F. Castanie, Is H^∞ filtering relevant for correlated noises in GPS navigation, *16th International Conference on Digital Signal Processing*, 2009 .
- [7] G. Huijun, J. Lam, X. Lihua, W. Changhong, New approach to mixed H_2/H_∞ filtering for polytopic discrete-time systems, *IEEE Transactions on Signal Processing*, Vol. 53, No. 8, pp. 3183-3192, 2005 .
- [8] M. Masoumnezhad, A. Moafi, N. Nariman-Zadeh, Optimal State Estimation of Inverted pendulum using Unscented H_∞ , in *21st Annual International Conference on Mechanical Engineering*, K.N.Toosi University of Technology,Tehran, 2013 .
- [9] D. Simon, *Optimal State Estimation, Kalman, H-infinity, and Nonlinear Approaches*: John Wiley & Sons, INC, 2006 .
- [10] W. Li, Y. Jia, H_∞ filtering for a class of nonlinear discrete-time systems based on unscented transform, *Signal Processing*, Vol. 90, No. 12, pp. 3301-3307, 2010 .
- [11] H. Jwu-Sheng, Y. Chia-Hsing, Second-Order Extended H_∞ Filter for Nonlinear Discrete-Time Systems Using Quadratic Error Matrix Approximation, *IEEE Transactions on Signal Processing*, Vol. 59, No. 7, pp. 3110-3119, 2011 .
- [12] W. Jun-hou, S. Chun-lei, Y. Xing-tai, C. Jia-bin, Sigma point H_∞ filter for initial alignment in marine strapdown inertial navigation system, in *Proceeding of 2nd International Conference on Signal Processing Systems (ICSPS)*, pp. 580-584, 2010.
- [13] P. Ni, S. Li, Unscented H_∞ filter based simultaneous localization and mapping,in *Proceeding of 30th Chinese Control Conference (CCC)*, pp. 3942-3946, 2011 .
- [14] H. D. Choi, C. K. Ahn, M. T. Lim, Time-domain filtering for estimation of linear systems with colored noises using recent finite measurements, *Measurement*, Vol. 46, No. 8, pp. 2792-2797, 2013 .
- [15] Y. Bulut, Applied kalman filter theory, Thesis, Civil Engineering Dissertations, *Northeastern University*, Doctor of Philosophy, 2011 .
- [16] W. Li, Y.Jia, H_∞ filtering for a class of nonlinear discrete-time systems based on unscented transform, *SignalProcessing*, Vol. 90, NO. 12, pp. 3301-3307, 2010 .
- [17] A. Jamali, A. Hajiloo, N. Nariman-zadeh, Reliability-based robust Pareto design of linear state feedback controllers using a multi-objective uniform-diversity genetic algorithm (MUGA), *Expert Systems with Applications*, Vol. 37, No. 1, pp. 401-413, 2010 .
- [18] M. Masoumnezhad, A. Moafi, A. Jamali, N. Nariman-zadeh, Optimal design of mixed Kalman- H_∞ filter using multi objective optimization method, *Journal of Mechanical Enginnering, TarbiatModares University*, 2013.
- [19] C. A. C. Coello, G. B. Lamont, D. A. V. Veldhuizen, *Evolutionary Algorithms for Solving Multi-Objective Problems*, Second Edition ed., pp. 63-94, Springer, 2007 .
- [20] K. Deb, A. Pratap, S. Agarwal, T. Meyarivan, A fast and elitist multiobjective genetic algorithm: NSGA-II, *IEEE Transactions on Evolutionary Computation*, Vol. 6, No. 2, pp. 182-197, 2002

۵- نتیجه گیری و جمع بندی

در این مقاله اثرات نویز رنگی بر روی سیستم آونگ وارون خطی مخدوش با نویز رنگی اندازه گیری، به کمک فیلتر ترکیبی کالمن/اچ-بینهایت بررسی شده است. با اعمال بهینه سازی در محدوده باند این فیلتر، اثر تغییر واریانس نویز سیستم و اندازه گیری بر میانگین محدود مربعات خطای تخمین بررسی شد. بر این اساس هرچه مقدار محدوده باند (θ) بزرگ تر باشد، فیلتر از نظر کالمن ضعیفتر (خطای مربع میانگین بیشتر) و از نظر فیلتر اچ-بینهایت مقاوم تر است و از این رو در برابر تغییر واریانس نویز سیستم و اندازه گیری مقاوم تر است.

همچنین از میان نقاط غیر برتر در ضرایب مختلف نویز رنگی، مقداری بهینه برای محدوده باند θ به عنوان نقطه طراحی در نظر گرفته شده است که به ازای این مقدار فیلتری بهینه حاصل می شود که این فیلتر ویژگی های مثبت هر دو فیلتر کالمن و اچ-بینهایت را دارد. در اصل در این روش مسئله الگوریتم به صورت غیر برخط بهینه سازی می شود، سپس با انتخاب یک نقطه طراحی از میان تمام نقاط غیر برتر حاصل شده، فیلتر به صورت برخط بهینه عمل خواهد کرد. با این روش پیشنهاد شده پیچیدگی محاسباتی برای داشتن فیلتری بهینه کاهش می یابد و این روش برای بسیاری از زمینه های مختلف قابل اجرا است. همچنین برای نقطه طراحی در نظر گرفته شده، مقدار نیروی کنترلر به ازای مقادیر مختلف نویز رنگی مقایسه شده و نشان داده شد که اگر از صورت عادی فیلتر ترکیبی کالمن/اچ-بینهایت برای نویز رنگی استفاده شود و با نویز رنگی همانند نویز سفید رفتار شود، خطای بسیار زیادی در تخمین رخ خواهد داد که کارایی فیلتر را تضعیف می کند.

۶- فهرست علاوه

ضریب اصطکاک	B
محل قطب های مورد نظر	D
موقعیت ارایه	d
طول پاندول	I
جرم ارایه	M
جرم پاندول	m
کواریانس خطای تخمین متغیر حالت	P
کواریانس نویز سیستم	Q
نویز اندازه گیری	V
نویز سیستم	W
بردار متغیر حالت	X
بردار اندازه گیری	y
علایم یونانی	
زاویه پاندول با راستای قائم	α
ضریب نویز رنگی	ζ
پارامتر عملکرد فیلتر که توسط طراح تعیین می شود	θ
انحراف معیار	σ